

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1928 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar.

Genom en den 20 januari 1928 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 19, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar.

Härigenom förordnas dels att i lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar skall införas en ny paragraf av nedan angivet innehåll och betecknad 39 a §, dels ock att 20, 31, 37, 38, 42 och 43 §§ i samma lag skola, 20, 31, 37 och 42 §§, av vilka lagrum 20 § ändrats genom lag den 30 maj 1916 (nr 161), i nedan intagna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

20 §.

För — — — — ledamöter.

Styrelsen äge — — — — efterrättelse.

Styrelsen väljes — — — — utses.

Styrelseledamot skall — — — — styrelse.

Ledamot — — — — undantag.

Styrelseledamot må ej utses för längre tid än tre år. Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom.

Avgår — — — — ledamot.

Sker — — — — registrering.

31 §.

Hos Konungens befallningshavande i länet må påkallas utseende av en revisor att med övriga revisorer deltaga i dem åliggande granskning av styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper eller i granskning av

vissa räkenskaper. Förslag härom skall väckas å föreningssammanträde. Har förslaget å föreningssammanträde antagits eller ock biträts av minst en femtedel av samtliga röstberättigade, åligger det styrelsen att inom en vecka hos Konungens befallningshavande göra framställning om utseende av revisor. Underlåter styrelsen det, stånde varje röstberättigad medlem fritt att göra dylik framställning.

Vad — — — — arvode.

37 §.

Styrelsen — — — — föreningssammanträde.

Revisorerna — — — — hållas.

Extra föreningssammanträde skall ock av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av minst en tiondedel av samtliga röstberättigade eller det mindre antal, som må vara bestämt i stadgarna.

38 §.

Underlåter styrelsen att i föreskriven ordning kalla föreningens medlemmar till ordinarie sammanträde, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, varom i 37 § 3 mom. är sagt, utlyst sammanträde att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, har magistrat eller landsfiskal i orten att på anmälan av röstberättigad medlem ofördröjligen utlysa sammanträde.

39 a §.

I stadgarna må bestämmas, att föreningssammanträdes befogenhet, i vad rörer andra frågor än i 42 § 1 mom. avses, skall helt eller delvis utövas av därtill utsedda föreningsmedlemmar. Sammanträde, som hålles av sålunda utsedda, vare såsom föreningssammanträde ansett; dock må röst-rätt ej överlåtas.

42 §.

Beslut — — — — sagt.

Beslut om annan ändring av stadgarna vare ej giltigt, med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande föreningssammanträden, därav minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträts, såvitt genom beslutet personlig ansvarighet för föreningens förbindelser införes eller skärpes eller medlemmarnas förpliktelse att erlægga avgifter till föreningen ökas, eller medlems rätt till årsvinst inskränkes, av minst tre fjärdedelar av de röstande, men eljest av minst två tredjedelar av de röstande.

Är — — — — efterrättelse.

Har — — — — ändras.

43 §.

Beslut om föreningens trädande i likvidation i andra fall än i 48 § sägs vare ej giltigt, med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande föreningssammanträden, därav minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Är för giltighet av beslutet något ytterligare villkor bestämt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

Propositionen.

I propositionen föreslås ändring i föreningslagen huvudsakligen i två hänseenden. Dels utsträcker den i lagens 20 § nu stadgade längsta tiden för uppdrag såsom styrelseledamot från två till tre år, dels införes möjlighet att i vissa fall överflytta föreningsmedlemmarnas beslutanderätt å fullmäktige.

Ändringen i förstnämnda hänseende har föranletts därav, att sådana föreningar, som för bevarande av ett mera kontinuerligt styrelsesätt enligt stadgarna utse sina styrelseledamöter för längre tid än två år, på grund av lagens föreskrift om maximitid för styrelseledamotskap äro uteslutna från möjligheten att vinna registrering. Med den utsträckning av nämnda tid, som nu föreslås, skulle berörda hinder för registrering i viss mån undanröjas.

Förslaget att bereda möjlighet för en förening att överflytta medlemmarnas beslutanderätt å fullmäktige har sin grund däri, att vissa ekonomiska föreningar erhållit en betydande omfattning i avseende å såväl medlemsantal som verksamhetsområde. I dylika föreningar har den gällande anordningen med beslutanderätten i föreningsangelägenheter överlämnad åt ett föreningssammanträde, däri samtliga medlemmar äga deltaga, i många fall visat sig hinderlig för föreningsverksamheten. I förslaget föreskrives nu genom en i lagen införd ny paragraf, betecknad 39 a §, att i stadgarna må bestämmas, att föreningssammanträdes befogenhet med visst undantag, nämligen sådan stadgeändring som i 42 § 1 mom. avhandlas, skall helt eller delvis utövas av därtill utsedda föreningsmedlemmar. Dylikt sammanträde skall anses såsom föreningssammanträde; dock må rösträtt ej överlätas.

Upptagandet i lagen av den nu berörda bestämmelsen har föranlett de ändringar beträffande övriga stadganden, som i propositionen föreslås. Ändringarna bestå däri, att i dessa stadganden förekommande orden »föreningsmedlemmarna», »föreningsmedlem» och »medlemmarna» utbyts mot orden »röstberättigade» eller »röstberättigad medlem».

Vid granskningen av förslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran mot utsträckningen av maximitiden för styrelseledamotskap från två till tre år eller mot införandet av möjlighet att överflytta föreningsmedlemmarnas beslutanderätt å fullmäktige. Emellertid har inom utskottet tvekan yppats, huruvida uttrycket »röstberättigad medlem» i 31 och 38 §§ till innebörden är fullt tydligt. I 31 §, som handlar om utseende av minoritetsrevisor, stadgas, att därest förslag härom antagits å föreningsssammanträde eller ock biträts av minst en femtedel av samtliga röstberättigade, styrelsen har att inom en vecka hos Konungens befallningshavande göra framställning om utseende av revisor, samt att, om styrelsen underlåter detta, varje röstberättigad medlem äger göra dylik framställning. Med röstberättigad medlem avses här medlem, som är röstberättigad å det sammanträde, där frågan om utseende av revisor behandlats. Har detta sammanträde varit ett fullmäktigsammanträde, vilket enligt den nya bestämmelsen i 39 a § på sätt förut anförts skall anses såsom föreningsssammanträde, äger sålunda allenast fullmäktig göra i lagrummet avsedd framställning. Likartat är förhållandet i 38 §. Utskottet har haft under övervägande att förtydliga dessa stadganden, exempelvis genom uteslutande av ordet »medlem», men då det syntes utskottet kunna antagas, att stadgandena, icke i tillämpningen skola föranleda några svårigheter, har utskottet låtit vid den föreslagna lydelsen bero.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 mars 1928.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Klefbeck, Larson i Lerdala, Borell*, Schlyter, Anderson i Hägelåkra, Svenson i Eskhult och John O. Karlsson;

från andra kammaren: herrar Lindqvist i Halmstad, Lindley*, Leo, Nilsson i Antnäs, Jansson i Edsbäcken, Karlsson i Vätö, Johansson i Brånalt och Johanson i Huskvarna.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr Lindqvist i Halmstad.